

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการแข่งขันทางการค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัล¹

ปรีตกร ชัยช่วย²

ด้วยพัฒนาการเป็นการประกอบธุรกิจบนแพลตฟอร์มดิจิทัล ประกอบกับมูลค่าตลาดของธุรกิจดิจิทัลแพลตฟอร์มในไทยเติบโตอย่างต่อเนื่องจาก 1.8 หมื่นล้านบาทในปี 2558 เป็น 9 แสนล้านบาทในปี พ.ศ. 2564 และเริ่มมีบทบาทสำคัญในบริการต่าง ๆ อาทิอีคอมเมิร์ซมีมูลค่าการซื้อขายประมาณ 6 แสนล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8 ของมูลค่าการค้าปลีก ทั้งหมดเพิ่มขึ้น ตลาดโฆษณาออนไลน์มีมูลค่ารวมราว 2 หมื่นล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20 ของตลาดโฆษณาทั้งหมด มูลค่าการซื้อขายผ่านแอปพลิเคชันเติบโตเป็นมากกว่า 5 หมื่น ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 8 ของธุรกิจร้านอาหารทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ จากตัวอย่างกลุ่ม ธุรกิจในกลุ่มแพลตฟอร์มดิจิทัล จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้มีการพัฒนากฎหมายเพื่อให้สอดคล้องของการเปลี่ยนแปลงของการประกอบธุรกิจบนแพลตฟอร์มดิจิทัล มิว่าจะเป็น พัฒนาการที่มีมาก่อนหน้ากระแสการบริโภคสินค้าและบริการบนธุรกิจแพลตฟอร์ม ดิจิทัล เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 เป็นต้น รวมถึงมีการจัดตั้งหน่วยงานของรัฐเพื่อกำหนดการส่งเสริมการพัฒนาด้านธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งในทาง กฎหมาย และในทางปฏิบัติ กล่าวคือ สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเป็นองค์กรที่มีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ (E-Transactions) หรือ ธุรกรรมออนไลน์ของประเทศ แต่อย่างไรก็ดีเมื่อ พิจารณถึงปัจจัยทางกฎหมาย ก็พบว่า ด้วยกฎหมายที่มีรองรับในปัจจุบัน อาจจะยังไม่สามารถพัฒนาการได้เท่าทันกับพัฒนาการของรูปแบบและพฤติกรรมประกอบ ธุรกิจบนแพลตฟอร์มดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีศึกษาการการค้าผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือเรียกว่า (E-Commerce) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ธุรกิจแพลตฟอร์ม ดิจิทัล ซึ่งประเทศไทยเองก็ได้มีการตรากฎหมายเพื่อรองรับการบริโภคสินค้าและบริการและการประกอบ ธุรกิจภายใต้แพลตฟอร์มดังกล่าว โดยกฎหมายที่มีชื่อเรียกว่า "พระราชกฤษฎีกาการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบพ.ศ. 2565" ซึ่งมีบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2565 เป็นต้นมา โดยมีเหตุผลของการตรากฎหมายดังกล่าวคือ โดยที่ปัจจุบันมีผู้ให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัล ที่เป็น สื่อกลางทางออนไลน์จำนวนมาก ครอบคลุมลักษณะและประเภทธุรกิจที่หลากหลายและมีความสำคัญ ต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น สมควรที่จะต้องกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการดังกล่าว เพื่อรักษาความมั่นคงทางการเงินและการพาณิชย์ เพื่อเสริมสร้าง

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการแข่งขันทางการค้าบนแพลตฟอร์มดิจิทัล โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา โชติมานนท์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ประโมทย์ จารุณิล และรองศาสตราจารย์ ดร.ปวิศ เลิศธรรมเทวี

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ความน่าเชื่อถือและยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อสาธารณชน โดยกำหนดให้บริการแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็น ธุรกิจบริการ ที่ต้องแจ้งให้ทราบ รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลและการควบคุมดูแลเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค แพลตฟอร์มดิจิทัลและกำหนดกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลจัดทำแนวปฏิบัติที่ดีหรือมีกลไกในการกำกับดูแลตนเองที่เหมาะสมสอดคล้องกับกฎหมาย แต่เมื่อพิจารณาจากเหตุผลแนบท้ายประกาศพระราชกฤษฎีกา ดังกล่าวกับพบว่า กฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายที่สามารถเข้ามาควบคุมการแข่งขันทางการค้าของผู้ประกอบการธุรกิจบนแพลตฟอร์มดิจิทัลได้ แต่อย่างไรก็เมื่อพิจารณาถึงฐานอำนาจทางกฎหมายที่ให้อำนาจในการออกพระราชกฤษฎีกา นั้น คือ พระราชบัญญัติว่า ด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็นเพียงกฎหมายแม่ของการกำหนดให้ไฟล์อิเล็กทรอนิกส์มีสถานะเทียบเท่ากระดาษ เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำนิติกรรมทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ในส่วนนี้จึงจะเห็นได้ว่าการที่ตรากฎหมายที่ตัดอำนาจการเข้ามาควบคุมความสมดุลสภาพการแข่งขันทางการค้า และก็เป็นเพียงการกำหนดหน้าที่เพิ่มเติม ให้แก่คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นผู้กำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวคือ การรายงานการดำเนินงานระหว่างช่วงก่อนประกอบธุรกิจ ช่วงประกอบธุรกิจเท่านั้น แต่มิได้มีอำนาจวินิจฉัยและสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่เป็นธรรมตามกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้าซึ่งเป็นอำนาจพิเศษ โดยเฉพาะที่เป็นอำนาจหน่วยงานของรัฐที่สามารถแทรกแซงกิจกรรมของทางเอกชนได้ ไม่มีแนวทางการพิจารณาที่มีการกำหนดถึงการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจให้บริการดิจิทัลแพลตฟอร์ม รับและส่งอาหารในการกระทำที่เข้าข่ายที่เป็นผลเสียหายต่อผู้ประกอบการ ธุรกิจร้านอาหาร แต่ภายหลังการใช้บังคับแนวทางเรื่องนี้ก็ยังไม่เคยมีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าในเรื่องดังกล่าวเกิดขึ้นมาให้เป็นรูปธรรม ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนว่า การกระทำที่ไม่เป็นเหตุอันสมควรตามแนวทางการพิจารณาข้างต้น ผู้ประกอบธุรกิจให้บริการดิจิทัลแพลตฟอร์มรับและส่งอาหารต้องกระทำในลักษณะใด ที่จะเป็นการกระทำโดยไม่มีเหตุอันสมควร และการกระทำโดยไม่มีเหตุอันสมควรนั้นใช้มาตรฐานใดมาพิจารณา ซึ่งถ้าพิจารณาตามทางกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ และกฎหมายลำดับรองเช่น พระราชกฤษฎีกาการประกอบธุรกิจบริการ แพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ. 2565 ยังคงมีเพียงกลไกในรูปแบบเพียงแค่ระบบอนุญาตระบบจดทะเบียน ระบบจดทะเบียน ก็ยังมีได้กลไกทางกฎหมายที่เพียงพอต่อการบังคับใช้กฎหมายในบริบทของธรรมชาติของการประกอบธุรกิจดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันการประกอบธุรกิจพาณิชย์บนแพลตฟอร์มดิจิทัลในปัจจุบัน อาทิ แอปพลิเคชัน Shopee Lazada TikTok Temu ด้วยสภาพของกิจการเหล่านี้ย่อมมีลักษณะของผู้ประกอบธุรกิจตามนัยของกฎหมายการแข่งขันทางการค้า แต่หากสังเกต รูปแบบของการดำเนินการธุรกิจก็จะพบว่า ผู้ประกอบการเหล่านี้ล้วนเล็งเห็นว่า ตน มิได้เป็นผู้ประกอบธุรกิจที่มีลักษณะการแข่งขันทางการค้าในตลาด แต่ตนทำหน้าที่เป็นผู้เปิดพื้นที่การให้บริการ หรือ ทำหน้าที่เป็นเจ้าของตลาด นั้น

ๆ ด้วยตนเอง โดยอาศัยพื้นที่พรมแดนของรูปแบบแพลตฟอร์มดิจิทัลมาเป็นพื้นที่การประกอบธุรกิจของตน ซึ่ง ปัจจุบันรูปแบบการประกอบธุรกิจในลักษณะนี้จะมีทางขยายกว้างขึ้นไปถึงกิจการอื่นที่มีกฎหมายกำหนด เช่น กฎหมายว่าด้วยสถาบันการเงิน เป็นต้น ด้วยปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีส่วนทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจยังมีอำนาจเหนือตลาดในแพลตฟอร์มของตนมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาทั้งความเป็นมาทฤษฎีกฎหมายที่เกี่ยวข้องและประเด็นปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้าบนธุรกิจพาณิชย์บนแพลตฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์โดยใช้นิยามหลักคือ นิยามทางกฎหมายเปรียบเทียบ ผู้ศึกษาได้ค้นพบปัญหาและสามารถวิเคราะห์ได้ดังสรุปดังต่อไปนี้

1) ปัญหาไม่มีบทบัญญัติที่ให้ความเชื่อมโยงบทบาทการกำกับการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce) ระหว่างคณะกรรมการแข่งขันทางการค้า กับ คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ สรุปได้ว่า ปัญหาในส่วนนี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างทางกฎหมายที่ไม่มีบทบัญญัติที่เป็นจุดเชื่อมโยงการประสานหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน ไม่มีรูปธรรมและไม่มีกฎเกณฑ์ที่เป็นทางกลางจึงอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ทำให้ไม่มีกลไกทางกฎหมายที่เป็นระบบอย่างในส่วนของการดำเนินการประสานงานความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการแข่งขันทางการค้าตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 และคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ตามพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 ซึ่งต่างก็เป็นคณะกรรมการตามกฎหมายคนละฉบับ มีอำนาจหน้าที่เป็นเอกเทศชัดเจน ย่อมส่งผลให้เกิดการทับซ้อนกันทางอำนาจ โดยเฉพาะในด้านต่างๆ เช่น พฤติกรรมต่อต้านการแข่งขันของแพลตฟอร์มอีคอมเมิร์ซซึ่งเกี่ยวข้องกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย เช่น การกำหนดราคาผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล การปฏิบัติต่อข้อมูลอย่างไม่เป็นธรรม การขาดขอบเขตอำนาจศาลที่ชัดเจนอาจทำให้ธุรกิจต่างๆ ประสบความยากลำบากในการเดินตามกรอบการกำกับดูแล และหน่วยงานกำกับดูแลไม่สามารถจัดการกับปัญหาที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ยังพบว่าโครงสร้างของกฎหมายที่ใหญ่ที่สุดกลับเป็นเรื่องการจัดตั้งองค์กรพิเศษ ระเบียบและวิธีการบริหารองค์การฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการแข่งขันทางการค้า อย่างสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า มากกว่าการจัดโครงสร้างเรื่องมาตรการทางกฎหมาย ด้วยประการเช่นนี้ ผู้ศึกษามองว่ายังคงเป็นปัญหาทางกฎหมายเชิงนิติบัญญัติและทางปฏิบัติ หากลำพังทางปฏิบัติการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐยังอยู่บนพื้นฐานของระเบียบสารบรรณซึ่งมีส่วนทำให้กระบวนการบูรณาการเป็นไปด้วยความล่าช้า เพราะการดำเนินการตามลำดับขั้นขั้นตอนตามระบบราชการ โดยที่ไม่มีบทบัญญัติที่เป็นกฎเกณฑ์ทางกฎหมายไว้โดยเฉพาะอย่างเช่นกรณีศึกษาของประเทศญี่ปุ่นและประเทศเกาหลีใต้

2) ปัญหาเกี่ยวกับบทนิยามของผู้ประกอบธุรกิจบนแพลตฟอร์มดิจิทัล สรุปได้ว่า เมื่อพิจารณากรณีศึกษาทั้งสองประเทศตามที่ได้กล่าวมา พบว่า ปัญหาที่ว่าการกำหนดบทนิยามที่ไม่ชัดเจน ย่อมทำให้ภาคเอกชนขนาดเล็ก ขนาดกลางย่อมไม่ได้ประโยชน์ในเชิงข้อสันนิษฐานตามบทนิยามกฎหมายใน

การคุ้มครองโอกาสในการเข้าสู่ตลาด และมีส่วนทำให้การบังคับใช้ทางกฎหมายในแง่เชิงรุกตามกระบวนการตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ของคณะกรรมการแข่งขันทางการค้า และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการแข่งขันทางการค้า เกิดความไม่ชัดเจนและต้องมีปัญหาให้หน่วยงานอื่นเข้ามาตีความคำว่า ธุรกิจแพลตฟอร์มอยู่บ่อยครั้ง อันเป็นเหตุทำให้การดำเนินการของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าอาจจะไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายดังกล่าว ที่มุ่งเน้นคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และไม่สอดคล้องกับแนวคิดความเป็นกลางของเทคโนโลยีตามที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 บทบัญญัติที่บทนิยามย่อมมีส่วนทำให้ศัพท์เทคนิคบางประการที่ยากในการทำความเข้าใจสำหรับผู้ปฏิบัติการ หากมีการบัญญัติให้ความหมายของคำว่า ธุรกิจให้ครอบคลุมถึงการประกอบธุรกิจบนแพลตฟอร์มดิจิทัลด้วยย่อมมีส่วนป้องกันการหลีกเลี่ยงที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยการไปประกอบธุรกิจที่ไม่ได้อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ได้

3) ปัญหาเกี่ยวกับตรากฎทางกฎหมายด้านการแสวงหาข้อเท็จจริงที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการประกอบธุรกิจในปัจจุบัน สรุปได้ว่า หากพิจารณาในแง่เนื้อหาของกฎหมาย ย่อมเห็นได้ว่ากฎหมายมีขึ้นเพื่อความดีของ สังคม และความดีนั้นย่อมทำให้สมาชิกในสังคมทุกคนได้รับประโยชน์ และการปฏิบัติที่เป็นธรรม ความเป็นธรรมในสาระนี้จึงสะท้อนถึงการคุ้มครองฝ่ายที่อ่อนแอมิให้ต้องเสียเปรียบหรือมิให้โอกาสโดยความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ หรือสังคมสร้างความเหลื่อมล้ำแก่ผู้ที่มีโอกาสน้อยกว่าจนเกิดความไม่เป็นธรรม แต่กรณีของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 มีข้อสังเกตบางประการว่า บทบัญญัติบางประการไม่ได้มีความสอดคล้องการวัตถุประสงค์ของการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในฐานะผู้ที่มีอำนาจด้อยที่สุดในบรรดาห่วงโซ่การบริโภคในตลาด ทว่า เมื่อได้พิจารณาในแง่ของลักษณะองค์กรตามที่ปรากฏในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 กลับพบว่า แม้ลักษณะทางองค์กรของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 จะเห็นได้ว่าเป็นองค์กรที่มีลักษณะการใช้อำนาจในรูปแบบกึ่งตุลาการ รูปแบบกึ่งบริหาร รูปแบบกึ่งนิติบัญญัติ แต่อย่างไรก็ดี เมื่อได้ พิจารณาบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ก็พบปัญหาอีกว่า มาตรการการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการใช้อำนาจวินิจฉัยซึ่งเป็นอำนาจกึ่งตุลาการ กลับมีลักษณะเป็นเพียงเชิงรับ และไม่มีอำนาจเชิงรุกที่สามารถทำให้คณะกรรมการแข่งขันทางการค้าสามารถเริ่มวินิจฉัยการกระทำทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมได้เอง บนพื้นฐานของกลไกที่มีได้อย่างชัดเจน เช่น การจัดทำรายงานศึกษาทางวิชาการ แต่หากจะต้องมีคำวินิจฉัยจะต้องมีผู้ร้องเท่านั้น และคำวินิจฉัยผูกพันเฉพาะรายผู้ร้องนั้นไม่สามารถมีผลผูกพันเป็นบรรทัดฐานได้

จากผลศึกษาถึงปัญหาดังกล่าว นั้น ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังนี้

1) ในเบื้องต้นระหว่างยังไม่มี การแก้ไขพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า และคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ร่วมกันทำข้อตกลงให้ความร่วมมือในการประสานการเข้าถึงข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจบนแพลตฟอร์มดิจิทัล โดยอาศัยกลไกการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบการ แข่งขันทางการค้าสำหรับธุรกิจบนแพลตฟอร์มดิจิทัล ในเบื้องต้นก่อนได้ โดยคณะอนุกรรมการดังกล่าวเป็น คณะอนุกรรมการที่อยู่ภายใต้คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ซึ่งอาศัยอำนาจตามมาตรา 20 แห่ง พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ที่บัญญัติให้ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย อันเป็นการ ใช้มาตรการทางกฎหมายในขั้นต้น

2) ในพัฒนาการขั้นถัดมา ให้รัฐบาลโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการแข่งขันทาง การค้า ตราร่างแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ทั้งในส่วนของการนิยามคำว่า ธุรกิจ และ ตลาด ให้มีความยืดหยุ่นครอบคลุมการตีความได้อีกต่อไปเพื่อประโยชน์ ในการคุ้มครองประชาชน ในมิติของกฎหมายการแข่งขันทางการค้า และกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ในส่วนของหน้าที่ในการประสาน เรื่องการกระทำทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมบางประการที่มีความผิดของกฎหมายอื่นด้วยนั้น ผู้ศึกษาเสนอแนะ ว่า ควรมีการบัญญัติหน้าที่คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าในส่วนนี้ให้ชัดเจนดังเช่นกรณีประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีได้ด้วย ทั้งนี้ การแก้ไขเพิ่มเติมในเรื่องหน้าที่ดังกล่าว ผู้ศึกษาเสนอว่าควรแก้ไข บทบัญญัติโดยให้บัญญัติในลักษณะนี้ “ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ให้ คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า มีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการดำเนินการใด ๆ เพื่อการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญและตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงกรณีที่มี เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบตามกฎหมายอื่นด้วยนั้น ให้คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ามีอำนาจประสานงาน หน่วยงานอื่นใด หรือ ประสานการเข้าถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จากหน่วยงานผู้รับผิดชอบได้ ให้อำนาจเช่นว่า นี้หมายรวมถึงอำนาจในการเรียกพยานหลักฐานที่ไม่มีผู้ร้องขอ มาประกอบการพิจารณาพินิจพิเคราะห์ใน กรณีได้เอง ทั้งนี้ ให้นำวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ประกอบกันด้วย”

3) การแก้ไขปัญหานี้ในขั้นถัดมา ผู้ศึกษาเสนอแนะว่า ในการกรณีการสร้างแนวปฏิบัติที่ สามารถสร้างความรับรู้ให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่เชิงรับ เห็นควรว่าควรมีการตั้งคณะอนุกรรมการตอบข้อ หาหรือ เพื่อเป็นให้ข้อหาหรือเป็นแนวปฏิบัติสำหรับผู้หาหรือเฉพาะราย แต่สำหรับกรณีการวางคำวินิจฉัยที่ เกี่ยวข้องประโยชน์สาธารณะทางเศรษฐกิจเห็นควรว่า ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบาทอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าในเชิงรุก ด้วย ในลักษณะว่าไม่จำเป็นต้องมีผู้ร้องขอ แต่หากคณะกรรมการ แข่งขันทางการค้า เห็นว่าเป็นกรณีที่สมควรกำหนดคำวินิจฉัยเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และสร้าง

แนวปฏิบัติที่สำหรับการกระทำทางการค้าที่เป็นธรรม ให้คณะกรรมการการแข่งขันทางการสามารถดำเนินการได้ส่วนหาข้อเท็จจริงเพื่อทำคำวินิจฉัยได้เอง ดังเช่นกรณีประเทศญี่ปุ่น และประเทศเกาหลีใต้ที่มีกฎหมายหลายฉบับที่เข้ามากำหนดบทบาทของคณะกรรมการการแข่งขันให้มีมติในการปฏิบัติหน้าที่ยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาไทย

กิตติธัช หิรัญสาย, ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาในศาล , รายงานค้นคว้าอิสระนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

กฤติน วงศ์เมฆ, ปัญหาการกำกับดูแลธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล, รายงาน ค้นคว้าอิสระนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คณะกรรมการแข่งขันทางการค้า. (2564), คำอธิบายประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง แนวทางพิจารณาการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมที่เกี่ยวกับการกระทำ อันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการธุรกิจรายอื่น

ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์. (2540) กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2564)) โทษทางปกครอง กฎหมายเปรียบเทียบ , วิทยุชน

ณัฐธินิชา เลอพิไลเบิร์ต , กฎหมายการแข่งขันทางการค้า : หลักสากล ประเทศและประเทศในภูมิภาค

อาเซียน, กฎปฏิภาณสาร ปีที่ 10 ฉบับที่ 5 มิถุนายน -กรกฎาคม 2558

พรชัย วิสุทธิศักดิ์, กฎหมายการแข่งขันทางการค้า, กรุงเทพฯ : วิทยุชน , 2566.

พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย. หลักพื้นฐานทางกฎหมายปกครอง ข้อความคิดว่าด้วยรัฐ ฝ่ายปกครองและอำนาจทางปกครอง, วิทยุชน : กรุงเทพฯ.

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, รายงานฉบับสมบูรณ์ การศึกษาผลกระทบและนำเสนอ

มาตรการในการกำกับดูแล Digital Platform ในประเทศไทย

วรรณวิภากร มานะโชติพงษ์ และ กนกนัย ถาวรพานิช, รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการทบทวนกฎหมายและนโยบายแข่งขันทางการค้าของไทยเพื่อกำกับดูแล ธุรกิจดิจิทัลแพลตฟอร์ม, มูลนิธิเอเชีย (The Asia Foundation)

ศักดิ์ดา ธนิตกุล, กฎหมายการแข่งขันทางการค้าในประเทศญี่ปุ่น สหภาพยุโรปสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เกาหลีใต้ และสิงคโปร์ : วิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายลำดับรองของไทย, วิทยุชน

สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า, มองโลกแข่งขัน : การแข่งขันทางการค้า ในธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล, ฉบับที่ 74

อรวี เพ็ชรมณี. ปัญหากฎหมายการควบคุมการประกอบธุรกิจให้บริการดิจิทัลแพลตฟอร์มรับและส่งอาหาร รายงานค้นคว้าอิสระนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตร นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เอกสารอื่น ๆ

อิทธิพลของแพลตฟอร์มดิจิทัล สื่อกลางที่จำเป็นต้องมีการกำกับดูแล The Influence of Digital Platforms and Why They Need to be Regulated [Online], Available URL: <https://www.timeconsulting.co.th/what-is-digital-platforms>

เอกสารภาษาต่างประเทศ

Michiko Ariga ,Luvern V. Rieke (1964). **The Antimonopoly Law of Japan and Its Enforcement.** Washington Law Review vol 39 Number 3 .

กฎหมายไทย

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 (และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม)

พระราชกฤษฎีกาการประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ต้องแจ้งให้ทราบ พ.ศ 2565